

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 8P/306/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319207856
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubov Vargová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2022:8319207856.12

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Ľubov Vargovou v právnej veci starostlivosti súdu o mal. I. P., nar. XX.XX.XXXX, do dosiahnutia jej plnoletosti zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, za účasti otca U. A. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. A. XXX/XX, S., o návrhu matky A. J. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, právne zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, Hlavná 50, Prešov, o zvýšenie výživného takto

rozhodol:

I. Súd z a v ä z u j e otca prispievať na výživu I. P. sumou po 280,- eur mesačne od 21.08.2020, ktoré je otec povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 21.08.2020 do 31.05.2022 vo výške 1 066,60 eur otec I. zaplatí do 30.09.2022.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov tohto konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 25.10.2019 bol súdu doručený návrh matky podaný prostredníctvom jej právneho zástupcu, ktorým navrhol, aby súd ... „zmenil výživné určené rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 8P/1/2018 zo dňa 01.03.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24CoP/48/2019 zo dňa 26.09.2019 a zvyšuje výživné zo strany otca na mal. I. P., nar. XX.XX.XXXX zo sumy 200,- eur mesačne na sumu 275,- eur mesačne, počínajúc dňom podania návrhu do budúca, ktoré je otec povinný platiť do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Dĺžné výživné je otec povinný uhradiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania".

2. Návrh bol odôvodnený tak, že odvolací súd v svojom rozhodnutí zo dňa 26.09.2019 konštatoval v bode 16., že pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliadal na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Matka zabezpečuje maloletej osobnú starostlivosť, čím aj takýmto spôsobom plní svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť. V bode 17. odvolací súd zdôraznil, že výška výživného je otázkou individuálneho posúdenia v každom prejednávacom prípade. Napriek uvedenému, vychádzajúc z rozhodovacej praxe súdov v poslednom období, by sa výživné zamestnaného rodiča malo pohybovať v rozpätí 20 - 30 % jeho priemerného čistého mesačného príjmu (samozrejme s možnosťou rôznych modifikácií najmä v závislosti na počte vyživovacích povinností či potrebách jednotlivých výživou oprávnených, ale aj povinných osôb). Hoci na území SR neexistuje tabuľková úprava výšky výživného, z ktorej by bolo možné vychádzať, je možné ako pomocné kritérium vzhľadom na podobnosť právneho prostredia pri určovaní jeho výšky zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?>

clanek=opatrovnicka-agenda), podľa ktorého vekovej kategórie oprávneného dieťaťa 15 - 17 rokov zodpovedá 16 - 22 % čistého príjmu povinného rodiča. Je stanovená spodná a horná hranica, pričom spodná hranica bude využitá najmä v prípadoch, kedy povinný má viac ako jednu vyživovaciu povinnosť. V bode 18. mal odvolací súd konštatovať, že v prejednávanom prípade príjem otca predstavuje jeho priemerný mesačný príjem zo zamestnania sumu 1 250,- eur. Kritériám uvedeným v predchádzajúcom odseku podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá stanovenie výživného vo výške 200,- eur mesačne, čo predstavuje 16 % čistého príjmu otca a pri zohľadnení jeho ďalšej vyživovacej povinnosti predstavuje spodnú hranicu rozmedzia odporúčenej výšky výživného. V bode 19. mal odvolací súd dospieť k záveru, že je potrebné rozsudok postupom podľa § 388 CSP zmeniť a zaviazať otca prispievať na výživné na mal. P. sumou 200,- eur mesačne, počnúc dňom 1.1.2018 do budúca, pričom z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z 26.09.2019 vyplynulo, že bola využitá spodná hranica čistého príjmu otca (ako povinného rodiča) z úrovne 16 až 22 %, a to po zohľadnení toho, že otec má okrem vyživovacej povinnosti k mal. I. aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť k plnoletej dcére A.. Využitie spodnej hranice v prípade maloletej I. teda ovplyvnila skutočnosť, že otec má okrem vyživovacej povinnosti k I. aj ďalšiu vyživovaciu povinnosť k plnoletej dcére A.. Na Okresnom súde Svidník je pod sp. zn. 3Pc/9/2019 vedené konanie o návrhu matky o zrušenie vyživovacej povinnosti na plnoletú dcéru A. a v tomto konaní plnoletá dcéra A.W. oznámila, že v júni 2019 ukončila vysokoškolské štúdium a od začiatku septembra 2019 je zamestnaná ako učiteľka na jednej zo základných škôl v Prešove, čím potvrdila zánik vyživovacej povinnosti oboch rodičov (matky a aj otca) k nej. Keďže plnoletá dcéra A. žila u otca, s matkou žiadnym spôsobom nekomunikuje, a ani jej neoznámila zánik vyživovacej povinnosti bezodkladne, teda pred dňom 27.09.2019, čím matka touto informáciou nedisponovala, bolo povinnosťou otca, aby v priebehu odvolacieho konania vedeného na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 24CoP/48/2019 túto závažnú skutočnosť oznámil odvolaciemu súdu, keďže mala mať nesmierny význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu. Návrh bol ďalej odôvodňovaný tak, že vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu z 26.09.2019 je zrejmé, že došlo k zmene pomerov na strane otca, pretože otcovi odpadla (zanikla) jedna vyživovacia povinnosť na plnoletú dcéru A., v dôsledku čoho otcovi odpadol tento nevyhnutný výdavok, preto mu každý mesiac ostáva viac finančných prostriedkov z jeho príjmu a je nevyhnutné využiť hornú hranicu čistého príjmu otca - povinného rodiča, teda posunúť sa v rámci vymedzenej úrovne (16 až 22 % čistého príjmu) zo spodnej hranice 16 % na hornú hranicu 22 % , lebo otec okrem vyživovacej povinnosti k mal. I. už nemá žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť, lebo vyživovacia povinnosť k plnoletej dcére A. mu definitívne zanikla. Využitím východísk a matematických operácií prevzatých z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu je potrebné dôjsť k záveru, že otec by mal platiť výživné na mal. I. v rozsahu 22 % jeho čistého príjmu (cca 1 250,- eur), čo predstavuje sumu 275,- eur mesačne.

3. K návrhu na zvýšenie výživného sa vyjadril otec podaním zo dňa 27.12.2019 (č.l. 26), v ktorom uviedol, že dôvodom na zvýšenie výživného má byť skutočnosť, že na strane otca malo dôjsť k zmene pomerov v tom, že mu mala odpadnúť vyživovacia povinnosť k plnoletej dcére A., ktorá s ním aj naďalej žije v spoločnej domácnosti. K tejto skutočnosti otec uviedol, že aj na strane matky došlo k zmene pomerov v tom, že matke odpadla povinnosť platiť súdom určené výživné na dospelú dcéru A., čím matke z jej príjmu ostáva každý mesiac viac finančných prostriedkov a otec uviedol, že súčasnú výšku výživného pre I. považuje za dostatočne vysokú, preto podľa jeho názoru by sa nemala meniť, lebo výška výživného je ovplyvňovaná ako na strane výživou oprávneného, tak aj na strane povinného. Otec v podaní uvádzal, že má s obidvoma dcérami veľmi dobrý vzťah a snaží sa pre nich robiť všetko, čo je v jeho silách a chce aby boli v živote čo najšťastnejšie, nie len čo sa týka finančných potrieb ale aj potrieb kultúrnych, športových aj iných, preto dúfa, že po zvážení súd ponechá výživné na doteraz určenej výške. K návrhu na zvýšenie výživného bolo doručené aj vyjadrenie právnej zástupkyne otca (v tom čase právne zastúpeného) zo dňa 17.09.2020 (č.l. 71), v ktorom poukázala na skutočnosť, že I. P. dňa 20.08.2020 dosiahla plnoletosť, čím dochádza k procesnej zmene v tom, že dieťa prestáva byť v konaní zastúpené a záleží od jeho vôle, či chce pokračovať v uplatňovaní nároku na výživné. V prípade, že plnoleté dieťa prejaví vôľu nepokračovať vo vymáhaní nároku na čas po plnoletosti, bude súd rozhodovať o výživnom na základe matkou podaného návrhu iba za obdobie do 20.08.2020. Návrh na zvýšenie výživného matka podala po uplynutí jedného kalendárneho mesiaca po skončení konania, ktoré tomuto konaniu predchádzalo. Návrh na zvýšenie výživného odôvodňuje matka tým, že súdy pri rozhodovaní vychádzali zo skutočnosti, že otec má vyživovaciu povinnosť na dve deti. Matka v návrhu tvrdí, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu to už nebola pravda, lebo podľa nej vyživovacia povinnosť na staršiu dcéru A. zanikla v mesiaci september 2019. Dôvodom na zmenu právoplatného rozhodnutia súdu by teda podľa matky mala byť zmena na strane otca, ale matka zabudla uviesť, že ak by z tohto dôvodu došlo k zmene pomerov na strane otca, došlo by k rovnakej zmene pomerov aj na strane matky.

Odôvodnené potreby maloletej preukazované v predchádzajúcom súdnom konaní sa od posledného právoplatného rozhodnutia súdu o výživnom nezmenili, lebo výživné na dieťa je určené pre potreby dieťaťa a nie pre potreby matky a základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na pokrytie odôvodnených potrieb dieťaťa a u otca nedošlo k zmene pomerov na strane otca. Matka v konaní neuviedla dôležitú skutočnosť a to, že v máji 2019 podala na Okresný súd Svidník návrh na zrušenie výživného na staršiu dcéru A., ktoré bolo určené matke vo výške 180,- eur a zároveň sa domáha, aby jej dcéra vrátila spotrebované výživné od roku 2016 z dôvodu, lebo podľa názoru matky už vtedy bola spôsobilá sa sama živiť. K žiadnej zmene pomerov na strane otca ani dieťaťa, ktoré by odôvodňovalo zásah do právoplatného rozhodnutia súdu, nedošlo, došlo na strane matky, lebo matka v konaní žiadala o zvýšenie výživného aj preto, že jej vznikla vyživovacia povinnosť na staršiu dcéru vo výške 180,- eur, čím matke stúpili jej náklady. Keďže matka vedie s dospelou dcérou A. súdne spory o vrátenie spotrebovaného výživného od roku 2016, v mesiaci jún 2019 vrátila A. matke pomernú časť zaplateného výživného vo výške 144,- eur a matka odvtedy výživné neplatí, pričom túto skutočnosť matka v súdnom konaní zatajila, teda na strane matky došlo k zmene, ktorá odôvodňuje práve naopak zníženie už teraz určeného výživného, keďže sa vzhľadom na jej príjem podstatne zlepšili jej majetkové pomery a matka odmietala platiť výživné, ktoré platila až na základe výkonu exekúcie, po opakovaných sťažnostiach. Advokátka otca (v tom čase právne zastúpeného) vo vyjadrení uvádzala, že otec sa vždy staral o obidve dcéry. Matka opiera svoj návrh o časť odôvodnenia odvolacieho súdu, ktorý ako pomôcku na určenie výšky výživného použil percentuálne vyjadrenie od 16 do 22 % z čistého príjmu, kde súd prihliada aj na to, že otec má dve vyživovacie povinnosti. Odvolací súd však vo svojom odôvodnení v bode 17. v prvom rade zdôrazňuje, že v zmysle platnej zákonnej úpravy je výška výživného otázkou individuálneho posúdenia v každom prejednávacom prípade s poukazom na to, že percentuálne rozpätie určené súdnou praxou je potrebné modifikovať vzhľadom k potrebám oprávnených ale aj povinných osôb. Pre otca nebolo skončenie vysokej školy a ani vznik pracovného pomeru A. skončením vyživovacej povinnosti, lebo prvú mzdu dostala A. až v mesiaci október 2019 a nemala kde bývať v mieste pracoviska a pri prenájme bytu bolo potrebné zaplatiť dva mesiace vopred, čo uhradil jej otec. Otec doteraz uhrádza mesačne splátku za študentskú pôžičku A. vo výške 24,- eur a uhrádza jej mobilný telefón, naopak matka vymáha od A. spotrebované výživné v mesačnej výške 180,- eur za obdobie od 27.9.2016 do právoplatnosti rozsudku, čo je minimálne 6 480,- eur a v prípade, ak by súd návrhu matky vyhovel, opäť by bola dospelá A. odkázaná na svojho otca, pričom do tejto situácie ju dostáva samotná matka. Vzhľadom na správanie matky voči staršej plnoletej dcére A., advokátka otca vyslovila obavu, že prvoradým cieľom podania návrhu na zvýšenie výživného je, aby sa matka nemusela podieľať, alebo čo najmenej, na výžive už plnoletej I., kedy osobná starostlivosť už nemusí byť významnou zložkou starostlivosti o dieťa, preto navrhla návrh matky zamietnuť.

4. Po doplnenom dokazovaní na pojednávaní dňa 22.09.2020, na ktorom matka potvrdila, že konanie, je vedené na OS Svidník pod sp.zn. 3Pc/9/2019, v tomto je posudzovaný návrh matky na zrušenie vyživovacej povinnosti voči staršej dcére A. a konanie bolo ukončené, teda matke odpadla vyživovacia povinnosť k dcére A. v rozsahu 180,- eur. Otec, v tom čase právne zastúpený, poukazoval na to, že v čase posledného zvyšovania vyživovacej povinnosti matka odôvodňovala svoj návrh tak, že sa jej zvýšili výdavky na staršiu dcéru, ale táto vyživovacia povinnosť matke zanikla, preto naopak, dnes má matka viac finančných prostriedkov na výživu plnoletej mladšej I.. Advokát matky na tomto pojednávaní spresnil vyjadrenie tak, že konanie o zrušenie výživného voči staršej A. skončené nie je, ale počas konania mala A. oznámiť, že od matky nežiada jej participovanie na výžive, lebo sa v septembri 2019 zamestnala. V tomto konaní si matka uplatňuje nárok na spotrebované výživné a z tohto dôvodu konanie ešte nie je skončené. Matka bola vyzvaná na preukázanie zvýšených výdavkov na I., ktoré dovtedy súdu preukázané neboli. Na pojednávaní konanom dňa 21.04.2021 právny zástupca matky aj I. uviedol, že otec dal I. podpísať späťvzatie konania, v ktorom je vymáhané dlžné výživné. Otec uviedol, že dlžné výživné priznané právoplatným rozhodnutím súdu v krátke dobe doplatí a uviedol, že trovy konania už zaplatil a doklady o tom súdu preukáže. Tohto pojednávania sa zúčastnila aj plnoletá I., ktorá na pojednávaní so slzami a veľmi emotívne uviedla, že nechce, aby boli vedené spory medzi rodičmi, lebo ona tým veľmi trpí a má pocit, že sa z toho aj zrúti. Pojednávania konaného dňa 11.05.2021 sa zúčastnili len rodičia za účasti svojich právnych zástupcov a kolízneho opatrovníka, bez dospelaj I. (lebo účasť na pojednávaní ju veľmi rozrušila s vysvetlením súdu, že je jej právom byť prítomná na súdnom pojednávaní a súd si jej osobnú účasť nevyžadoval). Matka potvrdila, že otec nemá dlh na výživnom, lebo bol doplatený, vrátane trov exekučného konania. Advokát matky aj I. na podanom návrhu na zvýšenie výživného trval s uvedením, aby prednes I. na ostatnom pojednávaní nebol bráný ako späťvzatie návrhu na zvýšenie výživného a uplatnil si náhradu trov konania. Advokátka otca navrhla, aby súd návrh na

zvýšenie výživného zamietol pre nesplnenie hmotnoprávnych podmienok s uvedením, že k výdavku doloženému v konaní na úhradu vodičského preukazu, na tomto boli rodičia dohodnutí tak, že vodičský preukaz I. zaplatí matka a A. vodičský preukaz uhradí otec, trovy konania si neuplatnila.

5. Rozsudkom zo dňa 11.05.2021 výrokom I. návrh matky na zvýšenie výživného od 25.10.2019 do 20.08.2020 zamietol, výrokom II. konanie o zvýšenie výživného od 21.08.2020 zastavil a výrokom III. náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov konania. Odvolací súd uznesením zo dňa 30.09.2021 zmenil rozsudok v jeho zamietavej časti tak, že odporca je povinný prispievať na výživu navrhovateľky sumou 230,- eur mesačne za obdobie od 25.10.2019 do 20.08.2020, určil dlžné výživné vo výške 296,- eur za obdobie od 25.10.2019 do 20.08.2020 (dosiahnutia plnoletosti), ktoré mal otec zaplatiť navrhovateľke v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a zrušil rozsudok vo výrokoch o zastavení konania a o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Rešpektujúc ust. § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. Odvolací súd v odôvodnení svojho uznesenia skonštatoval, že v prejednávanej veci k poslednej úprave výživného došlo rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 01.03.2019 č.k. 8P/1/2018-186 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.09.2019 č.k. 24CoP/48/2019-213. Týmito rozhodnutiami došlo k zvýšeniu vyživovacej povinnosti odporcu na navrhovateľku zo sumy 150,- eur mesačne na sumu 200,- eur mesačne od 01.01.2018. K odôvodneným potrebám navrhovateľky v období od 25.10.2019 do 20.08.2020, tieto v porovnaní s predchádzajúcou úpravou, skonštatoval, že sú rovnaké, nezmenené. Navrhovateľka v uvedenom období študovala na rovnakej škole, pričom jej výdavky sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím výrazným spôsobom nezmenili. Na strane druhej ale nie je možné stotožniť sa so záverom, podľa ktorého príjmové pomery odporcu sa výrazne nezmenili. Pri poslednej úprave výživného sa vychádzalo z príjmu otca zisteného lustráciou v Sociálnej poisťovni, kde bolo zistené, že v období od januára roku 2018 do októbra roku 2018 bol jeho vymeriavací základ 1 652,70 eur mesačne, čo zodpovedá čistej mzde na úrovni približne 1 250,- eur mesačne. V období od septembra roku 2019 do augusta roku 2020 vymeriavací základ u odporcu predstavoval v priemere 2 110,- eur mesačne (odpoveď na lustráciu v Sociálnej poisťovni z č.l. 68 a 69 spisu). V porovnaní s predchádzajúcim obdobím sa priemerný vymeriavací základ u otca zvýšil o viac ako 450,- eur mesačne, preto s prihliadnutím na uvedené, aj napriek krátkemu časovému odstupe od poslednej úpravy výživného, takýto nárast príjmu otca aj pri podstatne nezmenených odôvodnených potrebách na strane navrhovateľky, vyžadoval v období od 25.10.2019 do 20.08.2020 zvýšenie výživného o 30,- eur v porovnaní s predchádzajúcou úpravou, preto odvolací súd zmenil rozhodnutie tak, že otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky sumou 230,- eur mesačne za obdobie od 25.10.2019 (od podania návrhu na súd) do 20.08.2020 (do jej plnoletosti) a otca zaviazal na dlžné výživné 296,- eur v lehote 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrok o zastavení konania aj o trovách zrušil, lebo podľa odvolacieho súdu z vyjadrenia plnoletej nevyplývalo, aby nechcela pokračovať v konaní o zvýšenie výživného po nadobudnutí jej plnoletosti s tým, aby súd prvej inštancie opätovne rozhodol o návrhu na zvýšenie výživného za obdobie od 21.08.2020 do budúca.

7. Podľa § 62 odsek 1 a 2 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 odsek 4 a 5 Zákona o rodine, pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 65 odsek 1 Zákona o rodine, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

Podľa § 75 odsek 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti,

možnosti a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihladne na vývoj životných nákladov.

Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom je možné zmeniť, ak sa zmenia pomery. Výživné je možné zmeniť v prípade zmeny pomerov, ktoré môžu nastať tak na strane rodičov, ako aj na strane maloletých detí. Na strane dieťaťa dochádza k zmene pomerov pomerne často. Základná zmena sa týka veku dieťaťa. Je prirodzené, že s pribúdajúcim vekom dieťaťa rastú aj náklady na jeho výchovu a výživu.

Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 217 ods. 1 veta prvá CSP, pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona č.36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

8. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

9. Pri posudzovaní je potrebné prihladnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Samotná úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprimerané, nestačí. Relevantné pre rozhodnutie o podanom návrhu na zvýšenie výživného je nielen to, či sa výrazne, trvalo, nie krátkodobo alebo nepatrne zmenili okolnosti na strane oprávneného dieťaťa, ale aj na strane povinného rodiča, ktoré boli podkladom pre predchádzajúce rozhodnutie o výživnom.

10. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

11. Po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom advokát dospelej I. dňa 07.01.2022 kvantifikoval jej výdavky sumou 250,- eur mesačne, kde pomerná časť vo výške 75,- eur má pripadať na plnoletú dcéru, 10,- eur televízia a internet, I. má výdavok na stravovanie vo výške 250,- eur mesačne, na šaty a obuv mesačne potrebuje 80,- eur, drogéria a hygienické potreby 70,- eur mesačne, školské pomôcky, skriptá a učebnice 50,- eur mesačne, cestovné mestskou hromadnou dopravou 15,- eur mesačne, liečba akné 30,- eur mesačne, na voľný čas a aktivity s tým spojené minie mesačne 60,- eur, zápisné a poplatok za ISIC 30,- eur mesačne a má aj ďalšie náklady podľa potreby. Právny zástupca plnoletej na tomto pojednávaní uviedol, že do výdavkov nezahŕňal napr. aj výdavok na dovolenku, ktorú si I. dovoliť nemôže, ale predpokladá, že otec dovolenky absolvuje, preto aj dcéra má nárok na to, aby otec participoval

na jej výžive vo väčšom rozsahu a navrhol, aby od dosiahnutia plnoletosti, teda od augusta 2020 do 31.08.2021 otec platil po 230,- eur a po nástupe na vysokú školu od 01.09.2021 aby jej prispieval po 300,- eur mesačne. Po zrušení rozhodnutia odvolacím súdom právny zástupca doložil rozhodnutie o prijatí na Prešovskú univerzitu v Prešove na štúdium bakalárskeho študijného programu učiteľstvo biológie a geografie v dennej forme v akademickom roku 2021/2022. Bolo doložené oznámenie o zápise, s ktorým je spojená úhrada sumy 33,- eur. Otec na tomto pojednávaní uviedol, že s takto navrhovanou výškou nesúhlasí, lebo má obavu, že sa niečo deje v rodine dcéry, v ktorej žije, lebo dcéra bola u neho, trávila s ním čas, preto on nemá problém prispievať vo väčšom rozsahu, ale chce, aby to bolo bez súdneho rozhodnutia a uviedol, že si myslí, že I. je tlačaná do kúta, preto mu mala sama povedať, že potrebuje ísť na brigádu, aby si zarobila na právnika. Otec uviedol, že nemá problém prispievať svojej dcére vo väčšom rozsahu, ale chce, aby mu to dcéra povedala do očí sama a chcel, aby sa dcéra osobne zúčastnila súdneho pojednávania. Otec na tomto pojednávaní poukazoval na to, že bol pre dcéru štyrikrát v mieste jej školy a toto si nezarátava do vyživovacej povinnosti vo vzťahu k nej s uvedením, že keď I. od neho odchádza, dáva jej peniaze na cestu. Na otázku sudkyne, či od 20.08.2020 prispel dcére tak, aby to malo vplyv na výpočet dlžného výživného, otec uviedol, že keď je dcéra u neho, má všetko zabezpečené, preto neprispel žiadnou významnou sumou, ktorá by mohla byť zarátaná napr. na dlžné výživné, lebo má náklady na cestu a keď je u neho, vtedy jej dáva aj peniaze, ale ide o sumy, ktoré nechce, aby boli zarátavané do dlžného výživného. Na otázku sudkyne, ako mierou je ochotný prispievať na výživu dcére, otec odpovedal, že k tomuto sa vyjadriť nevie, ale pravidelne dcére posielal výživné, pričom mu mala I. volať, či jej nemôže posielat výživné dopredu, lebo nemá finančné prostriedky. K zisťovaniu pomerov na strane povinného otca od rozhodnutia odvolacieho súdu otec uviedol, že vždy má rovnakého zamestnávateľa a býva v rovnakom byte. Otec znova poukazoval na to, že nie je bezvýznamná skutočnosť, že nielen jemu, ale rovnako tak matke odpadla vyživovacia povinnosť vo vzťahu k dospelaj dcére, ktorá skončila štúdium, ale on sa povinnosti vo vzťahu k nej nezbavil, pričom matka sa s dcérou dodnes súdi o zaplatenie výživného, ktoré je kvantifikované v rozsahu 6 000,- eur, pričom dcéra nemá odkiaľ vrátiť tieto finančné prostriedky, ktoré znova bude musieť zaplatiť on, preto poukazoval na morálny aspekt aj tohto konania, lebo aj toto konanie je len o peniazoch. Na výzvu, aby otec kvantifikoval svoje výdavky, uviedol, že za stále ten istý byt mesačne platí od 180 do 200,- eur a v tomto byte žije sám cez týždeň a v byte s ním býva cez víkendy staršia dcéra. Na otázku sudkyne, aby uviedol, koľko minie na stravu, na túto otázku otec nevedel odpovedať s tým, že v práci má zabezpečené obedy, za ktoré platí okolo 25,- eur na mesiac a ostatnú stravu tiež nevedel kvantifikovať, ale ak právny zástupca tvrdí, že I. má výdavok na stravu 250,- eur, tak nie menší výdavok na stravu mám aj on. Súd na pojednávanie konané dňa 31.05.2022 predvolal dospelú I., ktorá potvrdila, že otec jej od dosiahnutia plnoletosti prispieva sumou po 230,- eur mesačne na jej účet a počas tohto pojednávania sa otec s dcérou dohodli na tom, že jej bude prispievať na výživu od dosiahnutia plnoletosti sumou po 280,- eur mesačne, po návrhu I. a aj zhodnom vyhlásení otca, že sa takto chce dohodnúť, dospelá dcéra opustila pojednávaciu miestnosť a po výpočte dlžného výživného za obdobie od 21.08.2020 do 31.05.2022 vo výške 1 066,60 eur otec vyslovil, že ho uhradí do 30.09.2022 a na tomto pojednávaní si advokát uplatnil náhradu trov konania.

12. Povinnosť vyživovať svoje biologické deti alebo osvojené deti majú rodičia od momentu narodenia dieťaťa až do momentu, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Táto povinnosť je plnená spravidla naturálnou formou, keď rodičia žijú s dieťaťom (zabezpečením bývania, stravy a ostatných potrieb). Určovanie výživného súdom nastáva najmä v prípade rozchodu alebo rozvodu rodičov, alebo ak rodič z iného dôvodu neplní vyživovaciu povinnosť dobrovoľne. Moment zániku vyživovacej povinnosti nie je a ani nemôže byť pevne daný. Nie je to teda automaticky pri dosiahnutí plnoletosti alebo ukončení vysokej školy. Pri posudzovaní, či vyživovacia povinnosť stále trvá, sú hodnotené schopnosti dieťaťa živiť sa, a nie jeho reálne príjmy.

13. V danom prípade posudzujúc okolnosti majúce vplyv na zmenu výživného, súd po zrušení odvolacím súdom skonštatoval, že I. pokračuje v štúdiu na vysokej škole a súd znova zisťoval zmenu pomerov na strane otca, ktorý je zamestnaný v rovnakom pracovnom pomere, žije v rovnakom byte a posudzoval jeho príjem, ktorý doložil za rok 2021 aj pomernú časť roka 2022, kde v roku 2021 spolu zarobil v čistom 20 598,- eur a v roku 2022 za tri mesiace jeho príjem bol 3 971,- eur, pričom priemer z týchto súm predstavuje otcov príjem vo výške 1 637,- eur mesačne a z tejto sumy súd vychádzal pre určenie výživného po dosiahnutí plnoletosti. Argumentácia advokáta matky v tom, že došlo k zmene na strane otca tým, že otcovi zanikla vyživovacia povinnosť k plnoletej A., čím mu odpadol nevyhnutný výdavok, preto má každý mesiac viac prostriedkov zo svojho príjmu, neobstojí, lebo aj matke zanikla vyživovacia

povinnosť k staršej dcére, teda má viac finančných prostriedkov. Otec, hoci nemá zákonnú vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k staršej dcére, lebo táto skončila štúdium, jej naďalej pomáha v jej ďalšom živote, naopak matka sa s vlastnou dcérou sporí o vrátenie výživného po zrušení vyživovacej povinnosti matky vo vzťahu k dospelaj dcére od 06.06.2019, preto súd prihliadal aj na morálny aspekt v tom, že otec naďalej pomáha staršej z detí, ktoré si pri rozvođe „podelili“, naopak matka sa s touto sporí o vrátenie výživného.

Naviac, vychádzajúc z ustanovenia § 37 Civilného mimosporového poriadku súd si môže osvojiť zhodné skutkové tvrdenia účastníkov, ak nemá pochybnosti o ich pravdivosti, len ak nie sú v rozpore s vykonaným dokazovaním, pričom otec a dcéra sa zhodli na tom, aby otec participoval sumou vo výške 280,- eur na výžive svojej dcéry počas jej pokračovania v štúdiu na vysokej škole. Keďže otec prispieval na výživu dcére sumou po 230,- eur mesačne, dlh za obdobie od 20.08.2020 do 31.05.2022 vo výške 1 066,60 eur otec doplatí do 30.09.2022.

14. Konanie bolo začaté v roku 2019, teda v čase, kedy bola I. maloletou, preto súd pre trovy konania aplikoval § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Humenné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu, a ak ide o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleté deti, mimo peňažnej povinnosti, výkon rozhodnutia o návrat maloletého do cudziny podaním návrhu na výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku.